

הכתוב לחיים

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

ארון הקודש של

סורוצקין

• לא מחשבותי - מחשבותיכם •

מבט של תורה על ארון הקודש החדש ב'עטרת שלמה'

• הרהורים במוצאי עצרת •

עוצמה מול חולשה

הכתוב להיום

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

הרהורים במוצאי עצרת

עוצמה מול חולשה

הודיעני ה' קיצי - ומדת ימי מה היא.

אמר דוד לפני הקב"ה: רבונו של עולם הודיעני ה' קצי. אמר לו גזירה היא מלפני שאין מודיעים נקצו של בשר ודם. וגזירה היא מלפני שאין מודיעים מדת ימיו של אדם.

ואדעה מה חדל אני - באיזה יום אני חדל ובטל מן העולם.

אמר לו: בשבת תמות. אמות באחד בשבת כדי שיוכלו להתעסק בי ובהספדי. אמר לו: כבר הגיע מלכות שלמה בנך ואין מלכות נוגעת בחבירתה אפילו כמלא נימא.

אמות בערב שבת. אמר לו כי טוב יום בחצריך מאלף - טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

במשך כל שבתות השנים היה דוד יושב והוגה בתורה כדי שלא יקרב אליו מלאך המות שהתורה מגינה ממנו. ובאותה עצרת שמת בו דוד [חגיגה יז. תוד"ה אף בשם הירושלמי] בא מלאך המות לעשות מלאכתו ולא יכול היה מכיון שדוד לא פסק מגירסתו. לפיכך נפנה אל בוסתנו של דוד שהיה מאחורי ביתו ונענע את האילנות להשמיע קול תימה. ובצאת דוד לבדוק את המאורע נשברה המדרגה מתחתיו ושתק מגירסתו ויכול לו מלאך המות.

ועל זה שלח בנו לבית המדרש אבא מת ומוטל בחמה ושלחו לו שיניח תינוק או ככר על המת ויטלטלו מחמה לצל. ותשובה שניה השיבוהו על שאלתו היאך לזון את הכלבים של בית אבא והתירו לו לחתוך לפנייהם את הנבלה.

ומזה הסיק שלמה: כי לכלב חי טוב הוא מן האריה המת. וברש"י שהתיחס למה שהקדימו התשובה לדין הכלבים קודם לתשובת האריה, או שהקלו בטלטול הנבלה לכלבים ואת האריה המת התירו רק על ידי ככר ותינוק.

האריה המת - כי כל השנים שנהג בו אדם הראשון טובת עין היא שבעים שנה כימי שנותינו בהם, ומהאלף שנים שנקצבו לו כי הם חשופים כיום אחד בעיניו של מקום הועיל להפריש לאביו מנין זה שהגיע בעצרת לסיומו.

אף שמסגולותיו של 'האי יומא'

לא מחשבותי - מחשבותיכם

מבט של תורה על ארון הקודש החדש בישיבת 'עטרת שלמה'

וכשמע היאך הקל רבי חייא בקפידת רבי זו ושנה לשני בני אחיו בחוץ לא שת לבו לגודל מעלתו שקעבד לתורה שלא תשתכח מישראל (ב"מ פד:) נקט מילתא בדעתיה ונהג רבי חייא נזיפותא בנפשיא ל' יום. ולאחר שעבר זמן הנזיפותא כשהסביר לו רבי חייא והצדיק את הנהגתו שסמך על מקראו של שלמה חכמות בחוץ תרונה חלק עליו רבי

בירושלמי (פרק ה' הלכה ד' - שקלים) הובאו שתי עובדות ותשי גישות אודות המצוה הותיקה שלמדו משירת אבותינו על שפת הים: זה קלי ואנוהו - התנאה לפניו במצוות. (שבת קלג:)

מעשה ברבי חמא בר חנינא ורבי הושעיא רבה שהיו מהלכים ומסיירים בבתי הכנסיות שבלוד. ובעוד שרבי חמא בר חנינא קורא בהתפעלות: כמה ממון שקעו אבותי כאן! משיבו ר' הושעיא באפוק ובקריירות: כמה נפשות שקעו אבותיך כאן, וכי לא הכירו במקומם בני אדם שיעסקו בתורה והיה מן הראוי להוציא ממון זה עליהם לפרנסם. [קרבן העדה: שהיה ידוע לר' הושעיא שהיו בזמן ההוא עניים בני תורה שנאלצו מדחק הפרנסה לבטל מתורתם והיה ראוי לאבותיו של ר' חמא לפרנסם, ולא שיקפידו על יפוי בית הכנסת]

ועוד שם שרבי אבון השתבח והתפאר בפני ר' מנא על השערים המפוארים שהתקין בבית המדרש הגדול. השיבו ר' מנא וקרא אליו את המקרא שנבא בן בארי: וישכח ישראל את עושאו ויבן היכלות, טוב בוא ליתן לעניי תורה שעושים מצות בכל עת משיבנו בנינים והיכלות. (קרבן העדה)

צאו וראו בנים המצויינים בעטרה שעטרו ל'עטרת שלמה' כדי שתהא דוגמא מוחשית לשיר המתורגם בפי הצורבים: טוב לי תורת פיך - מאלפי זהב וכסף היצוקים למול עיניהם המשתהות בכלי הכסף הגדול בעולם, וגדרות נחושת שבהן י"ג פרצות שכנגדן י"ג השתחאוות מונעת מעמן ליקרב ולהיות יד הכל ממשמשים בהם.

והנמוק המשכנע שהושמע בחנוכתו: כן, תורה חייבת בפומבי! תורה חייבת כבוד שמים, תורה חייבת כבוד!

דברי שלום, אבל לא דברי אמת וכהנ"ל, ודברי הרב ודברי התלמיד - דברי מי שומעין.

צא ולמד ממה שהורה רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק ואסמכיה אקרא: חמוקי ירכיך כמו חלאים - מה ירך בסתר אף דברי תורה שמרומזים בסיפיה דהך קרא - דכתיב מעשה ידי אמן שהתורה היא מעשה אומנותו של הקב"ה. -בסתר.

אל נרדף
אחרי החיצוניות
האופפת את העולם כולו
שיסיסמתו:
לא פרסמת - לא פעלת!
ולא ישיאנו משאות שוא
ומדוחים, תורת אמת היא
הניתנת לנו מסיני,
בה נהגה יומם ולילה,
וממנה לא נרפה,
אחז נאחזנה בגלוי
כבסתר, וכל כלי יוצר
עלינו לא יצלח כי יקרה
היא מפנינים וכל הזוכה
ועוסק בה בכל כחו עדיף
מכהן גדול הנכנס
לפני ולפנים!

בצורה חריפה: אם קרית לא שנית, ואם שנית לא שילשת, ואם שילשת לא פרשו לך - כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ, ורק ביומי דכלה שהעם מצויין לשמוע הדרשה הותר לקיים את המקרא שלא מראש בסתר דברתי. (מ"ק טז:)

תורה חייבת כבוד!

כך גלה דוד במזמור כ"ד הנאמר בכל הכנסת

שמתרפאים בו כל החולים ככל העם שראו את הקולות ושמעו את דבר ה' שנשמע בחללו של עולם, אין חכמה ואין תבונה ואין עצב נגד ה' והחיים תלויים רק ב'רצונו' ובהתווספות מדת ימי האדם שבה הנשמה אל מקורה וביום ההוא יאבדו עשתונות האדם וישבו האדם לאדמתו שממנה לוקח.

הבן משכיל שבת אחת הוטלה עליו האדרת והמשימה של בנין אריאל מה שלא זכה אביו עקב היותו איש דמים ששפך, ובנו היוצא ממנו הוא יהא איש שלום שיזכה לבנות בית זבול למי שהשמים ושמי השמים לא יכלכלוהו מכיר ויודע כי זכיתו לישב על כסא אביו ומשיחתו היו מכח השתדליותיה של אמו בת שבע שדחקה ונכנסה אל חדרו של המלך הזקן והבא בימים שעקב ראייתו במלאכך העומד בין שמים לארץ וחרבו שלופה על ירושלים ומאז אחזתו "אחילו" ולא הועילו עוד הבגדים לחממו כי הוא בשעתו כרת את כנף חמיו במערה וכל המבזה את הדבר שוב אין הדבר עומד לו לתועלת. והיא קנחה באותה שעה ב"ג מפות כמספר התבות שבפסוק (סנהדרין כב.) ואז הודיעה כי שלמה בנה יומלך אחריו, וכדי שלא ירבו הקטרוגים מכאן ועד גיחון הורידוהו ומשחוהו.

ולמרות מצבו הבריאותי הרופף לא מצי מלאך המות ליגש אליו כי לא פסיק מגירסיה ורק כשבחש באילנות הגן וקם לילך ולראות במתרחש הצליח להפילו במדרגה שנשברה (שבת ל:) כי הנחיל האב - רגל רביעי שבמרכבה - לבנו ולבית כולו כי גם כשמרובות לחישות השונאים מתחת לחלונות ארמונו המבקשות ומייחלות אימתי ימות זקן זה ויקום שלמה בנו ויבנה המקדש ונוכל לעלות לרגל לירושלים עונה בורא עולם כי טוב בעיניו יום אחד שעוסק דוד בתורה - מאלף עולות שעתיד שלמה בנו להקריב במקדש. (מכות י.)

ועל כן אוחו הוא בעץ החיים עד לנשימתו האחרונה וכדי להכותו זקוק מלאך המות לקטוע את מנגינת התורה מפיו - ארי המת.

[דוגמא לדבר חזינו בעינינו באדם אשר המית עצמו באהל, וגם בשעת מיתתו כנס תלמידים מקשיבים בחדרו שבבית החולים כשידו אווזת ברשימת ה"מראי מקומות" שנכתבו בדם הנפש ושפתותיו דובבות את השיעור שנדם בעצומו - מרן הגר"ג זצ"ל]

ב.

איש דמים ומראה שלא חצה ימיו ומת בגיל שלושם ושלוש היה מצוה לביתו ולמשפחתו תבונה אחרת כמוצאי עצרת.

ת"ר: שלשה דברים צוה אחיפתל את בניו: יום טוב של עצרת ברור וזרעו חייטים (כ"ב קמז.) מאוחר ובעצרת נדונים על פירות האילן ואמר הקב"ה לישראל הביאו לפני שתי

ספר תורה בבקשו מהשערים שישאו ראשיהם ומפתחי עולם שינשאו ויבא מלך הכבוד, אבל בחנוכת בית עולמים על ידי שלמה בנו בשעה שבקש להכניס הארון למקדש דבקו השערים זה לזה והרבה בכ"ד רננות ולא נענה פתח ואמר: שאו שערים ראשיכם - ולא נענה. ורק לאחר שאמר ה' אלקים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך - מיד נענה. ובאותה

צאו וראו בנים המצויינים בעטרה שעטרו ל'עטרת שלמה' כדי שתהא דוגמא מוחשית לשיר המתרונון בפי הצורבים:

טוב לי תורת פיך - מאלפי זהב וכסף היצוקים למול עיניהם המשתהות בכלי הכסף הגדול בעולם, וגדרות נחושת שבהן י"ג

פרצות שכנגדן י"ג השתחואות מונעת מעמן ליקרב ולהיות יד הכל ממשמשים בהם.

והנמוק המשכנע שהושמע בחנוכתו: כן, תורה חייבת בפומבי! תורה חייבת כבוד שמים, תורה חייבת כבוד!

דברי שלום, אבל לא דברי אמת וכהנ"ל, ודברי הרב ודברי התלמיד - דברי מי שומעין

שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדרה וידעו הכל שמחל לו הקב"ה על אותו עון. (מו"ק ט.)

כך מופיע מלך הכבוד ופותח את שערי מקדשו ובית עולמו - בכבוד דוד עבדו שנודע לכל שנמחל לו אותו עון. כבוד פנימי ורוחני המקדש שמו ברבים ומגלה מפני מה נמצא לב דוד שלם עם אלקיו, ובשם קדשו נשבע לו כי לא יכבה נרו לעולם.

תורה - חייבת כבוד שמים!

ככל הדברים האלה מודיע דוד במזמור כ"ט שמוקדש כולו למתן תורה כמבואר בזבחים (קטז.) בהסברו של בלעם לכל האומות שחרדו על קול ההמון ששמעו שמא מבול נוסף בא לעולם וה' למבול ישב, אמר להם וישב ה' מלך לעולם שכבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם, אלא חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שלאחר שהיתה גנוזה אצלו תשע מאות שבעים וארבע דורות קודם שנברא העולם ומבקש ליתנה לבניו בדור העשרים וששה שמאדם עד משה כנאמר: דבר צוה לאלף דור וזהו המתרחש עכשיו בעולם - ה' עוז לעמו נותן - התורה שהיא מעוזן של ישראל. (רש"י)

ובאותו מזמור נאמר שקול ה' יחולל אילות [יפחיד ויחיל את האומות] ולפיכך בהיכלו של כל מלך ומלך כולו אומר כבוד להקב"ה ואמרו שירה (זבחים שם וברש"י) ה' יברך את עמו בשלום.

ושם הוסיף שהבו לה' כבוד ועז ומתגלה ומופיע כשקול ה' בכח - שפרשוהו בילקוט לפי כחו של כל אחד ואחד שבשעת מתן תורה צמצם את קולו לפי כחן של ישראל ואף עם משה אשר בא בעב הענן האלקים ענהו בקול - בקולו של משה.

הוי אומר שזהו הבטוי ההולם לכבוד שמים במה שמנגישים את יקר תפארת התורה לכל אחד ואחד לפי כחו כדי שיחושו הכל עד כמה פקודי ה' ישרים ומשמחי לב. וכל הנוגע בקצה המטה שבידו יאורו עיניו ויחוש את המתוקים מדבש ונפת צופים ויאכל די שבעו.

אבל - תורה חייבת פומבי?

זהו שאמר הכתוב: לא מראש בסתר דברתי. אמר הקב"ה בתחילה לא נתתיה לא במקום חשך ולא במקום הסתר ולא במקום אפילה אלא במדבר ניתנה תורה לישראל בפרהסיא במקום הפקר לומר לך כל הרוצה לקבל יבוא ויקבל. (ילקוט)

מאי דכתיב וממדבר - מתנה.

אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשים בו - ואין בו גסות (רש"י) תורה ניתנת לו במתנה. (עירובין נד.)

ואם מגיס לבו - הקב"ה משפילו - שנאמר מבמות הגיא ורק אם חוזר בו הקב"ה מגבירו.

מלך ישראל המוזהר שלא ירבה לו כסף וזהב מאד, מצווה כן לכתוב לו ספר תורה (מינאטורי) שעושה אותה כמין קמיע ותולה בזרועו [סנהדרין כא;] ועיין פ"ג ממלכים בכסף משנה] לבלתי רום לבבו מאחזי ויה' חונן ומרחם לקטנם ולגדולם ויחוס על כבוד קטן שבקטניהם וכשמדבר אל כל הקהל בלשון רבים ידבר רכות ויתנהג בענוה יתירה (פ"ב ממלכים ה"ז) אך מה יעשה הבן המפקיד עצמו בצלה של ישיבת 'עטרת שלמה' להפנים עצמו כי אחת שאלתי מאת ה' - וכל זולת זה שיחשבוהו בני אדם אינו אלא הבל ושוא נתעה, כשתולים לפניו כסף וזהב ופרכת

ארוגה באבני חן - ולא יחטא בעשית אלהי כסף ואלהי זהב לעצמו ויאמר מתי יבוא לידי וארבה אוצרי בהם.

אחת בשנה לאחר שבא הזכאי - הכהן הגדול מאחיו - וכפר על העם מטומאת מקדש וקדשיו ושלח את עוונות תם לארץ גזירה על ראש השעיר המשתלח מצינו שעת כושר שיצא כל אחד ואחד מבאי העזרה את הספר תורה שהביא מערב יום הכפורים ויראה חזותו ונויו של ספר תורה ותפארת בעליה שטרם להתנאות במצוה כנאמר: זה קלי ואנוהו. (יומא ז.) ומפני שלאחר שהלבין לשון של זהורית והחטאים שהיו לזהמים כשני הלבנו כשלג ונטהר הלב מכל סרך גאווה והתנשאות בטוחים היו חז"ל שתצוגת הספרים היא לשם שמים טהור ונקי.

הברו נושאי ארון ה'!

אל נרדף אחרי החיצוניות האופפת את העולם כולו שסיסתמו: לא פרסמת - לא פעלת!

ולא ישיאנו משאות שוא ומדוחים, תורת אמת היא הניתנת לנו מסיני, בה נהגה יומם ולילה, וממנה לא נרפה, אחז נאחזנה בגלוי כבסתר, וכל כלי יוצר עלינו לא יצלח כי יקרה היא מפנינים וכל הזוכה ועוסק בה בכל כחו עדיף מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים!

הבו לה' - כבוד שמו!

הלחם ואברך לכם את פירות האילן, ואני שמעתי שהאזלא כסובר שעץ שאכל ממנו אדם הראשון חטה היתה (ר"ה טז, וברש"י) ואם תראוהו ברור וצח כעצם השמים לטהר ולא יום המעונן זרעו חטים שיצליחו באותה השנה.

והמעמיק בדבריו שומע ממנה גם עצה רוחנית שהרי בשלהי ברכות (סד.) נשאלה השאלה בבבל ושלחה לחכמי מערבא היא ארץ ישראל את מי למנות לראש ישיבה שהרי רבה בר נחמני היה מחודד בפלפול וכוונה עוקר הרים ושכנגדו רב יוסף היה בקי בברייתות הרבה ועל כן קראוהו סיני. והיתה התשובה שסיני עדיף וקודם לפי שהכל צריכים למרי חטייה והיינו למי שקבץ תבואה למכור - והיינו שקבץ שמועות.

והיינו שמקבץ השמועות והבקי בברייתות ינצל את היום העצרת הצח והברור לזרוע חטים ולאסוף כעמיר גורנה את פירות עמל תורתו ואז תשרה הברכה בתלמודו.

ולא בכדי בחר רב יוסף להתעטר בשם 'סיני' שהרי הוא זה שלמד מדרכי קונו שהניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ולא הגביה הר סיני למעלה (סוטה ה.) שאני את דכא ושפל רוח.

והוא שגזר על עצמו להיות סגי נהור וסומא החשוב כמת (גדרים סד.), וכן העיד על עצמו שיש בו את שלשת המדות של האנשים שחיהם אינם חיים: הרחמים, הרתחנים ואיני הדעת (פסחים קיג:) ולכן חש הוא מבשרו שאי לאו האי יומא - יום שנתנה תורה לישראל - הרי הוא דכא ושפל רוח אך מאחר ומכח זה נבחר להיות מארי חסין, הרי הוא סיני.

והנה הרואה חטים בחלום יצפה לשלום כנאמר: השם גבולך שלום - חלב חטים ישיבעך ולפיכך מוסיף אותו אחתפל שלא תאחזנו במחלקת. (ביב שם)

ג.

כי כל שאר - לא תקטירו ממנו

(ויקרא ב' יא)

וכתב החנוך (מצוה קיז):

מאחר שכל עניני הקרבן באים לעורר את מחשבת המקריב שלפי המעשה ההוא יקח דמיונותיו בנפשו. ועל כן בהרחיק החמץ שהוא נעשה בשהיה גדולה מקרבנו הקרב על גבי המזבח. יקח האדם דמיון לקנות מדת הזריזות והקלות והמהירות במעשי עבודת השם ברוך הוא. וכמו שאמר יהודה בן תימא הוי קל כנשר ורץ כצבי לעשות רצון אביך שבשמים.

והוזהר היחיד בזה יותר ממנחת הצבור לפי שהיאוש והעצלה נמצא יותר ביחיד, מאחר והרבים יזהירו זה את זה. ולפיכך צותה התורה בהבאת שתי הלחם מחמץ.

הא קמן תובנה נוספת ממעלת יום הבכורים שבהתאסף ראשי עם יחדיו לעבוד את בוראם ובהביאם מנחה חדשה לה' בשבועותם הרי הם מזרזים ומזהירים זה את זה ואין הקב"ה מקפיד באם יתרצו לפניו בשתי לחמי חמץ גמור.

והוסיף החנוך שמכל מקום מקפיד בוראנו על לחם הפנים שיבואו ויעשו מצה אף שהוא מנחת צבור, שלפי שנעשה להם הרגל שבועי עלול היאוש והעצלה לימצא בהם.

והרמב"ן בפרושו (ד' יב-יג) כתב שאין להקשות מעשר לחמי תודה שהיו חמץ כי לחם התודה אין ממנו למזבח כלום ואינו טעון אלא תנופה ושונה הוא מלחם הפנים שעובר על חמוצו הוא מחמת שכיחותו מדי שבוע יש לעיין היאך יפשר את היתר החמץ ביחיד המביא קרבן תודה.

והנראה על פי דבריו הנפלאים של הנצי"ב בהעמק דבר (ד' יג) שתכלית התודה שלפי שהיא באה על הנס ראוי לספר לרבים את חסדי ה' שגמל עליו. ומטעם זה רבה הכתוב בארבעים הלחמים ומאידך מעט בזמן אכילת התודה וקצבה ליום ולילה ושלא כשלמים שהוסיף יום נוסף לאכילתם, כדי שיאלץ בעל הקרבן להרבות רעים שיסיעוהו לאכול הבשר והלחם ויהא ספור הנס לפני אנשים רבים ועיקר האכילה הם לחמי החמץ.

ובהרחב דבר המליץ שעל זה אמר דוד: לך אזבח זבח תודה שהוא הקרבת הקרבן, ואצרף לזה את השם ה' אקרא שהוא קול התודה על הנס שיאמר נגדה נא לכל עמו שברוב העם שיצטרפו עמו לאכול את התודה יספר את עזו ההשגחה שהיתה עליו לטובה.

ומעתה כיון שרבים מצטרפים עם מביא התודה אין התורה חוששת שיעשו מחמץ לפי שהרבים מזהירים ומזרזים זה את זה להשמר מלהתעצל ומלהשתהות והוי כשתי הלחם הבאים בעצרת לפי החנוך מטעם זה.

אכן מה נהדר קול הרבים המתכנסים בהיכלי הישיבות ובבתי במדרשות די בכל אתר ואתר להרים יחד קול המונה של תורה וקול רינתה הסוחפת את כל באי בית ה' באש האוחזת בקצוי הבית ואינם רועדים וחוששים כאבויה שמא באו לשרוף את ביתו אלא בטוחים המה כי מאחר שהיו חורזים מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, ירמה האש ללהט בפנות הבית. (תניגה טו. תוד"ה שובו)

ומאידך צר לו לנוות התורה על הפורענות והקול ענות חלושה שעולה ובא למחרת עצרת עת "ויסעו מהר ה'" - ואמר במדרש שנסעו מהר סיני דרך שלושת ימים כתינוק היוצא מבית הספר שבורח לו והולך לו. כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני.

אף שעל פי ה' יחנו ולא נסעו עד שהיה הענן נקפל ותוקעים בחצוצרות, מכל מקום תחושת העצלה והיאוש המצטרפת למסע ומשדרת לכל הנוכחים שראוי לך לברוח מהמקום שלמדנו בו תורה הרבה, ושהמשאוי והשהיה הכפיה היו להם לרועץ מאפילה ומחשכת על שגב המעמד שנצטוונו לזכרו יום אשר עמדנו לפני ה' אלקינו בחורב, ולהודיעו לבנינו ולבני בנינו.

ולמדקרות חרב היו דברי הליצנים במוצאי שבארו את רפיון ידיהם שאנו נמצאים בסדר "שבירת הלוחות" שהרי בזה ראה נותן התורה לחתום את חמשת חומשי התורה ב"יד החזקה אשר עשה משה לעיני כל ישראל" ופירש"י שזו שבירת הלוחות שנאמרו לו יישר כוחך ששבירת על כי למדם בקל וחמר שאין מקום לנתינת ולקבלת תורה למי שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך: כי אם ליראה!

מי יתן ותהא השלהבת עולה מאיליה.

זכות העלון נודבה לזכות - ר' שמואל יששכר בן מזל טוב נאווה שיחי' ומשפחתו שיזכו לשמחה מרובה והצלחה